

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนของการ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต1 จำนวน 72 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารรองผู้บริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรงานบริหารทั่วไป จำนวน 440 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร์จซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน วาโรเพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) ได้กลุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน มีค่าความเชื่อมั่น 95% ตารางประชากรและกลุ่มตัวอย่างอยู่ในภาคผนวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามเรื่องแบบวัดความเครียดสวนปรงและเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 โดยแบ่งแบบสอบถาม 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบวัดความเครียด ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบวัดความเครียดของโรงพยาบาลสวนปรง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพัฒนาโดยนายแพทย์สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะโรงพยาบาลสวนปรงกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (ออนไลน์ <http://www.dmn.go.th>) มาใช้วัดระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน

ซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโดยแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความเครียดสวนปรง ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ แบ่งระดับความเครียดเป็น 5 ระดับตามแบบวัดความเครียดโรงพยาบาลสวนปรง (ออนไลน์ <http://www.dmn.go.th>)

ระดับ 5 หมายถึง รู้สึกเครียดมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง รู้สึกเครียดมาก

ระดับ 3 หมายถึง รู้สึกเครียดปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง รู้สึกเครียดเล็กน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ไม่รู้สึกเครียด

เกณฑ์การแปลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายตามแบบวัดความเครียดโรงพยาบาลสวนปรง ชุด 20 ข้อ มี คะแนนรวมไม่เกิน 100 คะแนน โดยผลรวมที่ได้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน 0-24	เครียดน้อย
คะแนน 25-42	เครียดปานกลาง
คะแนน 43-62	เครียดสูง
คะแนน 63 ขึ้นไป	เครียดรุนแรง

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความเครียดในระดับต่ำหรือเครียดน้อย (Mild Stress) หมายถึง ความเครียดขนาดน้อยๆ และหายไปในระยะเวลานานขึ้นเป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันความเครียดระดับนี้ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิตบุคคลมีการปรับตัวอย่างอัตโนมัติเป็นการปรับตัวด้วยความเคยชินและการปรับตัวต้องการพลังงานเพียงเล็กน้อยเป็นภาวะที่ร่างกายผ่อนคลาย

2. ความเครียดในระดับปานกลาง (Moderate Stress) หมายถึง ความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเนื่องจากมีสิ่งคุกคามหรือพบเหตุการณ์สำคัญๆ ในสังคมบุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองออกมาในลักษณะความวิตกกังวลความกลัว ฯลฯ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติทั่วๆ ไปไม่รุนแรงจนก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายเป็นระดับความเครียดที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น

3. ความเครียดในระดับสูง (Height Stress) เป็นระดับที่บุคคลได้รับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดสูงไม่สามารถปรับตัวให้ลดความเครียดลงได้ในเวลาอันสั้นถือว่าอยู่ในเขตอันตรายหากไม่ได้รับการบรรเทาจะนำไปสู่ความเครียดเรื้อรังเกิดโรคต่างๆ ในภายหลังได้

4. ความเครียดในระดับรุนแรง (Severe Stress) เป็นความเครียดระดับสูงที่ดำเนินติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องจนทำให้บุคคลมีความสับสนในการปรับตัวจนเกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้หมดแรงควบคุมตัวเองไม่ได้เกิดอาการทางกายหรือโรคร้ายต่างๆ ตามมาได้ง่าย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 4 รายการแบ่งความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ (Best & Kahn, 1993, p.246) คือ

ระดับ 5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ระดับส่งการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายตามความคิดของเบสท์ (Best, 1981, p.182) ดังมีรายละเอียด

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.050-1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 1 ฉบับ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามของโรงพยาบาลสวนปรุงสอบถามเกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา แนวคิดและทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด

2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำมาประยุกต์ใช้ทำเป็นแบบสอบถาม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4) เสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แต่ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.66 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่เป็นผู้บริหารรองผู้บริหาร งานวิชาการ งานงบประมาณ หัวหน้างานบุคคล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุททการเขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความ

เป็นปรนัยของข้อคำถามในแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

7) นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขอรับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และจัดพิมพ์ฉบับที่ถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ให้ทราบ และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานงบประมาณ หัวหน้างานทั่วไป หัวหน้างานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและซองคิดแสดมภ์ที่มีชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากผู้อำนวยการเขต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ถึงกลุ่มตัวอย่างและให้ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และบางส่วนผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามคืนได้ด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาจำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดเรียงเรียงข้อมูล แยกข้อมูลและตรวจให้คะแนนแล้ววิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

2. แบบสอบถาม เป็นแบบวัดความเครียด โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ

2.1 กำหนดระดับคะแนนแล้วแยกประเภทตามเกณฑ์ของโรงพยาบาลสวนปรุง

2.2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แล้วทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยแบบ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันใช้สถิติทดสอบค่าที (t- test) แบบ Independent แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมกับคำบรรยายประกอบ

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตาประมาณค่า (rating Scales) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยแล้วทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการดำเนินงานด้วยค่าที (t-test) แบบ Independent แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมกับคำบรรยายประกอบ

4. หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารของผู้บริหาร โดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- X_1 การบริหารวิชาการ
- X_2 การบริหารงานงบประมาณ
- X_3 การบริหารบุคคล
- X_4 การบริหารงานทั่วไป
- X_5 รวมการบริหารงาน 4 ด้าน

5. ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความเครียดและการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร โดยใช้ (t – test) แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 1.1 ความถี่ (frequency)
- 1.2 ค่าร้อยละ (percentage)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (mean)
- 1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) standard deviation

2. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 ทดสอบสมมติฐาน ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความเครียดกับการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร โดยใช้ (t – test Independent)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่ (frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101)

$$P = \frac{X}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

X แทน จำนวนคะแนน

n แทน จำนวนเต็ม

1.3 ค่าเฉลี่ย (mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของความถี่คูณค่าคะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า

103)

$$SD = \frac{\sqrt{\sum(X - \bar{X})^2}}{n-1}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\bar{X} แทน คะแนนครึ่ง

X แทน คะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC)

$$IOC = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

รายบุคคล

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S_t^2} \right]$$

เมื่อ k แทน จำนวนข้อ หรือความยาวของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ผลบวกค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_2} + \frac{1}{n_1} \right]}} : df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน (t-test)
\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดกับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ X	แทน	ตัวแปรตัวที่ 1
Y	แทน	ตัวแปรตัวที่ 2
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
r_{xy}	แทน	ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน